

Талыбада ады илэ таныммыш, Абдулла Шагин бөжүк гардашы, мүэд-лим, публицист, язычы ва шаир, ше'рларини «Зија» төхэллүсү илэ јазан Азорбайчан зијалысы олмушдур.

Абдулла Шаиг коллексијасындан олан ва һаггында данышылан бу элјазма әдобијаты ва мәдәнијәти тарихинда елми ва бәди и јарады-чылығы көлкәдә галмыш Ахунд Јусиф Талыбадәнин һајат ва фәали-јәтини өјрәнмәк үчүн дә гүјмәтлиндир. Бу элјазма чүнкүн әввәл Ахунд Јусиф Талыбадајо мәхсүс оламасы, сонрада исе Абдулла Шаиг Талыба-дадә коллексијасында сахланмасы бу ики шәхсијәтини һансы мәнбәләр-дән истифадә едиб, бәһрәләндијини ва јарадычылығынын нечә форма-лашдыгыны өјрәнмәк бәхымындан да мараглыдыр.

Гүјмәтли, һәм дә надир абидәнин мүәјјән чәһәтләри онун XVIII әсрин әввәлләриндә јарадыгыны еһтиمال етмәјо әсас верир. Чох төәссүф ки, әсрини сону јохдур, гәввәји мешиндан олан чилдин бир тајы дүш-мүшдур, бәзәкки һашижләрдәки зәрли иләр онун вахты илэ чох зән-кин бәди тартибата малик олдуғуну көстөрир. Элјазмада бәзи тарихи һадисәләр ше'рләр верилмишир. Мәсәлә, 187 б вәрәгиндә «Тарихи-фәһһи-Рован (Јереван)».

Элјазма чүнкәдә Бағи әфәнди, Вејси әфәнди, Јәһја әфәнди, Нәф'и әфәнди, Руһи Бағдәди ва Чәври әфәндинин ше'рләри чохлағ тәшкил едир.

Абдулла Шаиг коллексијасы ичәрисиндә олан элјазмалардан бири дә Әбдүррәһман Чамини Мәһмәд иби Аллаһјар Муғанлы тәрәфин-дән көчүрүлмүш (һәчми 144 вәрәғ, өлчүсү 13×21 см) «Јусиф ва Зүл-еј-хә» нүسخәсидир. Элјазма сарымтыла вәрәгләрә нәстәлиғ хәтти илэ гара, башлығлар исе ғармызы мурәккәблә јазмышдыр. Элјазманын Абдулла Шаиг коллексијасындан оламасыны сүбүт едән бир гејд вардыр. Орада «Талыбада Абдулла Шаиг бин Мустафа бин Сүлејман бин Талиб» сөзләри јазылмышдыр. I вәрәгиндә исе үзәриндә «Әбдәһү Сү-лејман» сөзләри јазылмыш мөһүр басылмышдыр.

Бир мәғәләдә Абдулла Шаиг коллексијасында олан бүтүн элјаз-малар һаггында мәлүмәт вермәк мүмкүн дејилдир. Буниунла белә Әбдүррәһман Чамини «Јусиф ва Зүл-еј-хә», Мир Мәһсүн Нәввәбын «Шәмсул-һидәјә», Амили Бәһәддин Мәһмәд бин һүсејнинин мәнти-га илэ элјазмасы, «Ме'рачмә» кими мүкәммәл элјазмаларыны гејд етмәк вәчибдир.

РӘИ-дә Абдулла Шаиг коллексијасындән кәлән гүјмәтли элјаз-маларла јанашы бир сыра чап китаблары да сахланылдыр. Булардан «Чаваднамеји-түрки», «Шејх Сәди Ширазини «Күлүстаныны, Сејид Әзим Ширванини «Диваныны, Исмајыл һәггини «Диваныны, Сејид Әзим Ширванини «Диваныны, Исмајыл һәггини «Диваныны, Сејид Әзим Ширванини «Диваныны ва с. көстәрмәк олар.

Беләликлә, арашдырмалар көстөрир ки, вахтилә Абдулла Шагин ихтијарында бөжүк бир элјазма коллексијасы олмушдур. Лакин орадаки абидәләр мүәјјән сәббәләр нәтичәсиндә мүхтәлиф јерләрә сәләләмиши-дир. Мисал үчүн, онун шәхси фонду Азәрб. ССР Мәркази Дөвләт Әдә-бијјаты ва Инчәсәнәти Архивинә верилмишир. Архив материаллары-нын тәдқиғи көстәрдик ки, «Абдулла, А. Т., 1301»—сөзләри јазылмышдыр, вардыр. Мөһүр үзәриндә «Абдулла, А. Т., 1301»—сөзләри јазылмышдыр.

Абдулла Шагин шәхси мөһүрү

Әлбәтте, кәләчәк тәдқиғатлар бу коллексијаны там һалда елми тәсвир етмәјо имкан верәчәклир.

Т. Н. Нуралиева

КОЛЛЕКЦИЈА АБДУЛЛЫ ШАИГА

В Институте рукописей АН Азербайджанской ССР хранится богатая коллекция рукописей из библиотеки Абдуллы Шаига. В процессе ее изучения выявлены ценная печать и автографические примечания, сделанные коллекционером на рукописях, вошедших в коллекцию.

В статье сообщается об очень ценных письменных памятниках, которые сохранились в коллекции шихского поэта, писателя, драматурга и педагога Абдуллы Шаига, об их роли в деле изучения жизни и деятельности коллекционера, а также в изучении письменных памятников, особенно литературы народов Ближнего и Среднего Востока.

³ Чамини Јусиф ва Зүл-еј-хә, элјазмасы, РӘИ, Б-2039/15206.